



TRØNDELAG JORDSKIFTERETT

Dok 171

KJENNELSE

Dato: 21.07.2022

Sted: Jordskifterettens lokaler, Statens hus i Trondheim

Sak: 22-012997GJO-JTRO/JTRD ERTVÅGØYA UTMARK

Saken gjelder: Krav om gjenåpning

Rettsens leder: Jordskifterettsleder Oda Buhaug

Til behandling: Krav om gjenåpning av sak 19-104712RFA-JSUR ERTVÅGØYA UTMARK

Saksøker	Prosessfullmektiger	Kommune	Gnr.	Bnr.
Morten Enaasen	Advokat Bjørn Hovstad	Aure (1576)	85	1
Jostein Ålmo Carol Maria Ålmo- Lengweiler	Advokat Bjørn Hovstad	Aure (1576)	85	2
Jan Børge Aarset	Advokat Bjørn Hovstad	Aure (1576)	85	4
Øyvind Espset	Advokat Bjørn Hovstad	Aure (1576)	85	6
Carol Maria Ålmo- Lengweiler	Advokat Bjørn Hovstad	Aure (1576)	85	9
Konrad Georg Strømmen	Advokat Bjørn Hovstad	Aure (1576)	87	1
Laila Baardset	Advokat Bjørn Hovstad	Aure (1576)	87	3
Rune Ormbostad	Advokat Bjørn Hovstad	Aure (1576)	87	5
Jakob Zihlm Aresvik Maren Ninni Arnesdatter Lockertsen Aresvik	Advokat Bjørn Hovstad	Aure (1576)	99	1
Tor Garshol	Advokat Bjørn Hovstad	Aure (1576)	99	2 og 16

Saksøkte	Prosessfullmektiger	Kommune	Gnr.	Bnr.
Jan Einar Gjerde		Aure (1576)	85	7
Hallgeir Grønning		Aure (1576)	85	8
Marius Wiman Jektvik		Aure (1576)	87	2
Berit Marie Kofoed Mathisen		Aure (1576)	87	4
Jan Erik Næsgaard Kofoed		Aure (1576)	87	4
Hans Arve Olsvik		Aure (1576)	88	1
John Karstein Otnes		Aure (1576)	99	4
Runa Waal Martin Olav Folde		Aure (1576)	99	6
Torild Kämpe Hasselø Thor Magne Sørvik Hasselø		Aure (1576)	99	7
Berit Sigrid Aresvik John Angus Aresvik		Aure (1576)	99	8
Karin Synnøve Langholm		Aure (1576)	100	1
Marit Langholm		Aure (1576)	100	1
Ellinor Magna Langholm		Aure (1576)	100	1
Oddmund Langholm		Aure (1576)	100	1
Ingrid Langholm		Aure (1576)	100	1
Turid Berget		Aure (1576)	100	2 og 3
Magne Andreas Sæter		Aure (1576)	101	1
Inger Johanne Klaven		Aure (1576)	101	2
Gro Helland Arild Fuglevaag		Aure (1576)	102	1
Åse Fuglevaag		Aure (1576)	102	2
Olav K Lien		Aure (1576)	103	1
Johannes Jarle Fugelsnes		Aure (1576)	104	1
Synnøve Fuglevaag		Aure (1576)	104	2
Marit Fuglvåg		Aure (1576)	105	1
Harold Magne Fuglvog		Aure (1576)	105	1
Liv Hundhammer Sevaldsen		Aure (1576)	105	1
Kåre Bjørnar Svensson		Aure (1576)	105	1
Petra Danielsen		Aure (1576)	105	1
Benthe Hundhammer Svensson		Aure (1576)	105	1
Erna Linge Øyen		Aure (1576)	105	1
Ove Andre Ormbostad		Aure (1576)	106	1

Kjennelsen gjelder

Kjennelsen gjelder krav om gjenåpning av Nordmøre jordskifterett sin sak 19-104712RFA-JSUR Ertvågøya utmark.

Hjemmel

Kjennelsen blir gjort med hjemmel i jordskifteloven § 8-14. Krav om gjenåpning skal behandles etter reglene i tvisteloven kapittel 31.

Bakgrunn og saksbehandling

Nordmøre jordskifterett avsa 11. desember 2020 dom i sak 19-104712RFA-JSUR Ertvågøya utmark med slik slutning:

1. Det er felles beiterett innen jordskiftetfeltet. Beiteretten gjelder alle husdyr.
2. Hvert bruk kan slippe det antall dyr på beite i utmarka som kan vinterføres med fôr produsert på egen dyrkamark.
3. Det er gjerdeplikt mellom innmark og utmark innen jordskiftetfeltet.
4. Hvert bruk har rett til å gjerde inn hjemmetutmark, seterstøl og slåtteteiger på egen eiendom.
5. Konrad Strømmen, Laila Baardset og Rune Ormbostad må dekke saken omkostninger med tvistebehandlingen på kr 31 050.
6. Dommen settes til forhånds påanke.

Dommen ble ikke anket. Morten Enaasen med flere begjærte 19. januar 2022 gjenåpning av denne dommen. Begjæringen ble sendt motpartene.

Torild og Thor Hasselø, Marius W. Jektvik, Jan-Einar Gjerde, ga tilsvaer.

Tilsvarene ble sendt øvrige parter med frist til 3. mai 2022 for bemerkninger.

Berit M. K. Mathisen og Jan-Erik N. Kofoed, samt Turid Berget ga merknader.

Morten Enaasen med flere opprettholdt begjæringen i prosesskriv av 3. mai 2022.

Morten Enaasen, Jostein Ålmo, Carol M. Ålmo-Langweiler, Jan-Bjørge Aarset, Øyvind Espset, Konrad G. Strømmen, Laila Baardset, Rune Ormbostad, Maren N. A. L. Aresvik, Jakob Z. Aresvik og Tor Garshol har i det vesentlige gjort gjeldende:

Mange av partene, om ikke alle, misforsto innkalling til hovedforhandlingen, slik at de ikke kunne ivareta sine rettigheter.

Dommen ble satt til forhånds påanke, det gikk dessverre ikke opp for partene at det var nødvendig å anke dommen straks. Det materialet som kaster lys over saken var heller ikke til stede da. I ettertid er det imidlertid framskaffet rikelig med dokumentasjon som viser at dommen er uriktig.

På side 4 i dommen uttales at partene er enige om at det er felles beiterett i området, men at det er uenighet om innholdet. Enaasen med flere mener dette er en uriktig gjengivelse av deres forklaring. Det de mente var en erkjennelse av at det tidvis har gått beitedyr fra mange bruk fritt i utmarka. Det har vært praktisert såkalt streifbeite, jf. Rt 1990 side 1113.

I kjennelse avsagt 29. juni 1955 ble det under henvisning til utskiftning i 1824 konstatert at det ikke var felles beiterett på arealene sør for Skogsetvatnet tilhørende gården Aalmo (gnr. 85), i motsetning til annen utmark under samme gård. Disse teigene ligger innenfor skiftefeltet i sak Ertvågøya utmark.

I forretning holdt 4. oktober 1962 ble slåtte- og beiterettigheter som gnr. 85 bnr. 7 hadde på gnr. 85 bnr. 16 avløst ved at bnr. 7 fikk tillagt et areal til full eiendom. Også disse arealene inngår i skiftefeltet i sak Ertvågøya utmark.

I sak 7/1981 for Nordmøre jordskifterett, sluttet i 1985, ble det gjennomført utskiftning av utmark for en rekke bruk under gnr. 85 i et område tilstøtende skiftefeltet i denne saken. Tidligere fellesskap i beitet ble opphevet og teigene ble lagt ut til full eiendom. Men det ble fastsatt at beitet kunne utnyttes i fellesskap utenfor inngjerdet areal. Dette er en beskrivelse av en streifbeitesituasjon.

Det er etter dette på det rene at det er feil ved avgjørelsen, saken må gjenåpnes etter tvisteloven § 31-4.

Dersom det framskaffes eldre dom som med rettskraftvirkning har avgjort (deler) av saken som den nye avgjørelsen strider mot, foreligger vilkårene for gjenåpning, jf. NOU 2001:32B.

De la ned slik

Påstand:

1. Jordskifterettens dom oppheves.
2. Morten Enaasen mfl. tilkjennes saksomkostninger for gjenåpningsaken og rettsutgreiingssaken.

Torild K. Hasselø og Thor M. S. Hasselø har vist til at de har sammenfallende interesser med sine naboer gnr. 99 bnr. 1 og 2, og derfor ikke motparter til disse.

Berit M. K. Mathisen og Jan Erik N. Kofoed støtter kravet om gjenåpning.

Turid Berget støtter kravet om gjenåpning.

Jan-Einar Gjerde ser det i hovedsak slik:

Saksøkerne var representert ved prosessfullmektig og kan ikke høres med at deres påstander er feilaktig gjengitt, at de ikke oppfattet ankefrister, eller at de ikke oppfattet at det var nødvendig med bevisførsel.

De sakene som saksøkerne viser til i gjenåpningsbegjæringen, har ingen innvirkning for beite i den felles havnegangen.

Ertsvågøya er i praksis delt i to deler, Ertsvågøya vest (som denne saken omfatter) og Ertsvågøya øst. Det står tydelig definert i eldre grunnbok at det er felles beite, han kjenner ikke til dokumentasjon som opphever dette.

Gjerde la ned slik

påstand:

1. Krav om gjenåpning avvises.
2. Motparter tilkjennes saksomkostninger.

Marius W. Jektvik ser det i hovedsak slik:

Saksøkeren ble godt informerte om sine plikter og rettigheter under jordskiftesaken. De fikk anledning til å forklare seg og skaffe de dokumenter de mente kunne angå eller oppklare saken.

Dokumentene som legges fram i begjæringen om gjenåpning var tinglyst på de gjeldende bruk da saken pågikk. Eierne hadde, slik retten opplyste om, plikt til å sette seg inn i saken og framlegge nødvendig dokumentasjon uansett hvem dokumentene var til støtte for.

Påstand:

1. Begjæring om gjenåpning avvises.
2. Motpartene tilkjennes saksomkostninger for gjenåpningssaken og rettsutgreiingssaken.

Jordskifterettens vurdering:

Jordskifteretten har kommet til at kravet om gjenåpning ikke blir tatt til følge.

Det følger av tvisteloven § 31-8 første ledd første punktum at begjæring om gjenåpning skal behandles etter reglene om anke over beslutninger og kjennelser så langt disse passer. En begjæring om gjenåpning avgjøres normalt etter skriftlig behandling, jf. tvisteloven § 29-15 første ledd og § 30-9 første ledd. Jordskifteretten kan ikke se at det er særlige hensyn som tilsier at det skal avholdes muntlig forhandling i denne saken.

Gjenåpning er et ekstraordinært rettsmiddel. Vilkårene for gjenåpning er strenge og kan skje helt unntaksvis når det ligger særlig sterke grunner til dette.

Jordskifteretten finner ikke grunn til å vurdere anførselene til saksøkerne om feil i påstander og oversittet ankefrist på grunn av manglene kunnskap om prosess og saksbehandling i jordskiftesaken. Retten viser her til anførselene til Marius W. Jektvik, og legger til grunn at alle parter, også de selvprosederende, har fått tilstrekkelig veiledning under Nordmøre jordskifterett sin behandling. Saksøkerne har da heller ikke påberopt gjenåpning på grunn av feil ved rettergangen, jf. tvisteloven § 31-3.

Enaasen med flere har vist til tvisteloven § 31-4 bokstav a som grunnlag for kravet om gjenåpning. Tvisteloven § 31-4 bokstav a er ment å omfatte situasjoner der det skaffes fram eldre avgjørelser som rettskraftig har avgjort saken, jf. Schei med flere, Tvisteloven, kommentarutgave bind II side 1117.

Enaasen med flere har lagt fram:

Utskrift av Nordmøre utskiftningsprotokoll angående utskiftning av en del utmark på gården Aalmo i Aure, sluttet 30. oktober 1946.

Dette dokumentet ble ikke lagt fram under Nordmøre jordskifteretts behandling av saken. Saken omhandler gården Aalmo, av partene opplyst å være gnr. 85.

I denne saken avsa retten en kjennelse 29. juni 1945 med slik slutning:

Beitet (havnen) og dermed grunnen ble i utskiftninga i 1824 delt mellom de to hovedbruk på Aalmo hvad angår teigene 9 og 10 på sydsiden av Skogsetvatnet.

Retten legger til grunn at saken er tinglyst på flere bruksnummer under gnr. 85, blant annet også på saksøkernes eiendommer.

Enaasen har i tillegg lagt fram

Utskrift av rettsbok for Nordre Nordmøre jordskifterett, sak 10/1957

Dette dokumentet ble ikke lagt fram under Nordmøre jordskifteretts behandling av saken. Saken omhandler avløsning av slåtte- og beiteretter for gnr. 85 bnr. 7 på gnr. 85 bnr. 16. Gnr. 86 bnr. 16 er sammenslått med gnr. 85 bnr. 6, nå eid av en av saksøkerne. Retten legger til grunn at også denne saken er tinglyst, blant annet på en av saksøkernes eiendom.

Enaasen har endelig vist til sak 7/1981, sluttet 11. desember 1985, for Nordmøre jordskifterett. Saken dreide seg om utskiftning av utmark. Dokumentet er ikke lagt fram som en del av begjæringen om gjenåpning. Saken omfattet gnr. 85 bnr. 1, 2, 5, 8 og 9, men skiftefeltet ligger utenfor skiftefeltet i gjenåpningssaken. Retten legger til grunn at saken er tinglyst, også på saksøkernes eiendommer.

Saksøkerne har vist til tre nye dokument i saken. Etter deres syn er dette eldre avgjørelser som med rettskraftvirkning har avgjort (deler) av saken, og som strider mot Nordmøre jordskifteretts dom av 11. desember 2020. Etter saksøkernes syn oppfylles da vilkårene for gjenåpning.

Retten viser til at tvisteloven § 31-5 andre ledd begrenser adgangen til å legge fram ny dokumentasjon i saken. Bestemmelsen lyder:

«Gjenåpning kan heller ikke begjæres av en grunn som parten burde ha gjort gjeldende under sakens ordinære behandling, ved anke eller ved begjæring om oppfriskning.»

Bestemmelsen er en videreføring av tvistemålsloven § 407 andre ledd andre punktum. Gjenåpning er altså avskåret dersom partene kjente, eller burde kjenne til opplysningene og burde gjort dem gjeldende under den ordinære behandlingen av saken.

Schei med flere, Tvisteloven, kommentarutgave bind II side 1125 viser til at partene har en relativt vidtgående plikt til å gjøre de nødvendige undersøkelser.

Det viser i den sammenheng til Rt-2000-1566 og Rt-2002-1135. I sistnevnte avgjørelse sies det om rettsstilstanden etter tvistemålsloven § 407 andre ledd blant annet:

«Hvis en part burde ha foretatt undersøkelser som ville ha fremskaffet opplysningene under saken, er han altså avskåret fra å kreve gjenopptakelse. Bestemmelsen blir praktisert slik at det – ikke minst i tingsrettssaker om eiendomsgrenser m.v. – stilles strenge krav til hvilke undersøkelser parten må foreta. Den strenge praksis henger sammen med den hovedbetraktning som ligger bak dommens rettskraftsvirkning; en endelig dom skal være siste ord i saken, ikke et utgangspunkt for ytterligere undersøkelser med henblikk på ny prøving.»

Høyesteretts kjæremålsutvalg understreker her at det særlig i tingrettssaker må stilles strenge krav til partenes undersøkelsesplikt.

Retten legger til grunn at alle de tre sakene er tinglyst. Ved at alle de tre sakene er tinglyst, vil opplysninger om at det er gjennomført en utskiftning/jordskifte gå fram av grunnboka til de respektive eiendommer som var parter i sakene. Gnr. 85 bnr. 16 er sammenslått med gnr. 85 bnr. 6, og eksisterer ikke lenger som egen eiendom. I grunnboka for gnr. 85 bnr. 6 vil imidlertid opplysninger om jordskiftesak vedrørende bnr. 16 framgå.

Det må da, jf. Høyesteretts kjæremålsutvalg sin avgjørelse i Rt-2002-1135, kunne forventes at partene undersøker grunnbokbladet for sine eiendommer i forbindelse med en sak som denne for jordskifteretten.

Retten peker også på at tre av saksøkerne var representert ved prosessfullmektig under behandlingen av saken for Nordmøre jordskifterett. Slik sett må kunne forventes at all

relevant bevisføring ble lagt fram i forbindelse med saksforberedelsen i forkant av dommen som kreves gjenåpnet.

Slik retten ser det, har partene ikke oppfylt vilkåret i tvisteloven § 31-5 andre ledd. Retten finner etter dette at kravet om gjenåpning må avvises.

Retten finner det da ikke nødvendig å gå inn på innholdet i de tre nevnte avgjørelsene.

Når det gjelder anførselen til Torild K. Hasselø og Thor M. S. Hasselø, eiere av gnr. 99 bnr. 7, viser retten til at de ikke har begjært gjenåpning, og at retten derfor i denne avgjørelsen betegner dem som saksøkte.

Sakskostnader:

Ved krav om gjenåpning gjelder tvistelovens bestemmelser om fordeling av sakskostnader i kapittel 20, jf. også jordskifteloven § 7-9.

Saksøkte v/Jan-Einar Gjerde og Marius W. Jektvik har fått fullt ut medhold i sin påstand og med det vunnet saken, jf. tvisteloven § 20-2. Hovedregelen er at en part som har vunnet saken har krav på full erstatning for sine sakskostnader fra motparten. Jordskifteretten har vurdert unntaksbestemmelsene i § 20-2 tredje ledd, men kan ikke se at disse er relevante i denne saken.

Jan-Einar Gjerde og Marius W. Jektvik har krevd å få tilkjent saksomkostninger. Gjerde og Jektvik har for retten i telefonsamtaler 21. juli 2022 presisert at dette kun gjelder jordskiftekostnadene, slik at disse må belastes motparten. De krever ikke dekning av egne kostnader med saken.

Jordskiftekostnader:

Gebyr for krav om gjenåpning for jordskifteretten som blir avvist før realitetsbehandling, er to ganger rettsgebyret, jf. jordskifteloven § 7-12 andre ledd. Rettsgebyret er i 2022 kr 1223,-, slik at kostnadene for jordskifteretten blir kr 2446,-.

Jordskiftekostnadene skal på samme måte som med sakskostnadene fordeles i samsvar med bestemmelsene i tvisteloven kapittel 20. I samsvar med vurderingen over skal da denne kostnaden dekkes av Enaasen med flere. Enaasen har betalt inn kr 7338,-, og får da refundert kr 4892,-.

Slutning:

1. Krav om gjenåpning av sak 19-104712RFA-JSUR ERTVÅGØYA UTMARK avvises.
2. I sakskostnader til jordskifteretten skal Enaasen med flere betale 2446 –
totusenfirehundreogførtiseks – kroner.

Sak 22-012997GJO-JTRO/JTRD ERTVÅGØYA UTMARK er avsluttet.

21.07.2022

Oda Buhaug

*Dokumentet er i samsvar med elektronisk signert original.
21. juli 2022 jordskifterettsleder Oda Buhaug*

INFORMASJON OM ANKE

Overprøving av avgjørelser fra jordskifteretten

Avgjørelser i jordskifteretten kan ankes til lagmannsretten. Nedenfor gir vi en kort orientering om ankereglene.

Ankefrist

Ankefristen er normalt én måned om ikke annet er bestemt. Ankefristen blir regnet fra dagen du får saken forkynt (dato for når saken regnes som forkynt blir oppgitt i forkynningsbrevet). Ankefristen avbrytes av rettsferien dersom annet ikke er oppgitt. Det er rettsferie fra og med siste lørdag før palmesøndag til og med 2. påskedag, fra og med 1. juli til og med 15. august og fra og med 24. desember til og med 3. januar, jf. domstoloven § 140. Dette betyr at om du eksempelvis får forkynt en avgjørelse 15. juni, løper ankefristen fra denne dagen til 30. juni. Deretter begynner den å løpe 16. august og med så mange dager som gjenstår av ankefristen før en når én måned – i dette tilfellet 15 dager til 31. august).

Hvilke regler gjelder, og hva må anken inneholde?

Reglene for anke varierer avhengig av hvilken type avgjørelse du vil anke.

Dom, kjennelse og beslutning

For disse avgjørelsene gjelder reglene i tvisteloven kapittel 29. I følge § 29-9 skal anken inneholde

- *ankedomstolen*
- *navn og adresse på parter, stedfortredere og prosessfullmektiger*
- *den avgjørelse som ankes*
- *om anken gjelder hele avgjørelsen eller bare bestemte deler av den*
- *det krav ankesaken gjelder, og en påstand som angir det resultat den ankende part krever*
- *de feil som gjøres gjeldende ved den avgjørelse som ankes*
- *den faktiske og rettslige begrunnelse for at det foreligger feil*
- *de bevis som vil bli ført*
- *grunnlaget for at retten kan behandle anken dersom det kan være tvil om dette*
- *den ankende parts syn på den videre behandling av anken*

Jordskifteavgjørelse

Om du vil anke en jordskifteavgjørelse, gjelder reglene i jordskifteloven kapittel 8. Disse reglene gjelder også om jordskifteretten har holdt skjønn som del av en jordskiftesak i medhold av jordskifteloven §§ 5-1 til 5-3. I følge jordskifteloven § 8-5 skal anken i slike saker inneholde

- *namnet på ankedomstolen*
- *saksnummer og kva avgjerd anken gjeld*
- *om anken gjeld heile avgjerda eller berre visse delar av henne*
- *ankegrunnane, der det skal stå kvifor ein ankar og kva ein vil med anken*

Når anken gjelder jordskifteavgjørelse, blir som hovedregel alle som var parter i jordskiftesaken med som parter i ankesaken.

Verdigrense ved anke over dom

Som hovedregel kan ikke lagmannsretten behandle anke over dom som gjelder verdier mindre enn 250 000 kroner (jf. tvisteloven § 29-13). Om det kan være tvil bør du forklare hvorfor ankegenstanden er verdt mer, eventuelt hvorfor lagmannsretten likevel bør behandle anken. For anke over jordskifteavgjørelse gjelder ikke bestemmelsen om verdigrense.

Rettsforlik

Rettsforlik er ikke en avgjørelse tatt av jordskifteretten og kan heller ikke ankes. For å få avgjort om forliket kan oppheves, må du gå til søksmål for tingretten (jf. tvisteloven § 19-12).

Kostnader

For anke til lagmannsretten må du betale et gebyr på 24 ganger rettsgebyret. For tiden er rettsgebyret kr 1223, slik at gebyret blir kr 29352 (se rettsgebyrloven § 8). For anke over kjennelse er gebyret kr 7338. Tar behandlingen i lagmannsretten mer enn én dag, er gebyret for de neste fire dagene tre ganger rettsgebyret per dag. Deretter er gebyret 4 ganger rettsgebyret per dag. I tillegg til gebyret kommer utgifter lagmannsretten har til blant annet meddommere.

Om anken trekkes før det første rettsmøtet, er det regler for reduksjon av gebyrene. Om saken forlikes blir også gebyrene redusert.

Lagmannsretten kan kreve forskudd på kostnadene.

Hvor anken skal sendes

Anken skal underskrives og stiles til lagmannsretten, men sendes til jordskifteretten.

Mer informasjon

Om du har spørsmål om ankereglene eller annet, vil de ansatte ved jordskifteretten kunne svare deg. Selvprosederende parter kan anke muntlig ved å møte fram personlig i jordskifteretten. Du vil da kunne få hjelp til å sette opp anken. Det samme gjelder for prosessfullmektig som ikke er advokat.

Matrikkelføring og tinglysing

Når anken er behandlet og saken rettskraftig, vil jordskifteretten sørge for nødvendig tinglysing og sende melding til matrikkelfører.
